

Frankie Waberitta

Sor Emma Camilleri

Frankie kien il-*watchman* tagħna s-sorijiet f’Hongue. Post fil-Kenja ’l bogħod elf kilometru minn Nairobi. Dan Frankie ried jizzewweġ imma ma kellux flus biex jixtri l-mara. Gie hdejna u qal lil Sor Susanna li jixtieq jikteb ittra lil Maltin biex jgħinuh. Sor Susanna qaltli biex jikteb kemm irid. Kiteb lil Sor Rosalia u kitbilha hekk:

“Għażiża Sor Rosalia, Jien jisimni Frankie u nixtieq nizzewweġ bil-Knisja imma m’għandix flus. Missier it-tfajla talabni tagħha kemm jiswew 14-il baqra. Jien naqla’ biss 500 xelin fix-xahar (għaxar liri). Dawk iservuni biex niekol biss u mhux biex infaddal biex nixtri lil Pawlina. Nixtieq li din l-ittra turiha lill-kbir ta’ Malta, lill-Isqof u lin-nies kollha. Naf li intom qalbkom tajba u se tgħinuni żgur.” Inselli għalikom Frankie.

Niftakar li kien iddobba xi haġa minn Malta imma ma kellux biżżejjed biex jixtri l-mara. Għadda ftit taż-żmien sakemm bena l-għarix u ssetilja fl-għalqa tiegħu. Darba stedinna biex immorru naraw l-għarix u l-għalqa tiegħu. Jien u Susanna ftehimna li mmorru dak inhar stess. Domna sejr in mhux hażin, nitbandlu min-naħa għall-oħra fil-*jeep*. Frankie kien joqgħod qalb l-għelieqi. Minn fejn bdejna ngħaddu qatt ma kienet għadha għaddiet karozza. Bdejna nsuqu bl-amment qalb il-ħaxix għoli. F’nofs l-għelieqi naraw ġej wieħed ixejjer u jagħmlilna s-sinjali biex inkomplu deħlin ’il ġewwa. Kien Frankie. X’hin lemaħna beda jgħajjat lil Pawlina li konna wasalna aħna.

Dan Frankie kien bniedem ferrieħi u ottimista u ma jaqtax qalbu. Lil Sor Susanna kien iħobbha wisq u jirrispettaha. Tant kien jirrispettaha li semma l-għalqa tiegħu għaliha. Qasam tank mill-kbar min-nofs, iddrittah u waħhallu miegħu biċċa zokk biex ikun fil-għoli u żebgħu abjad. Qegħdu fil-bidu tal-għalqa tiegħu u b’ittri kbar suwed kiteb: “*Camilleri Farm*”.

Sadattant waslet Pawlina tifraħ bina b’tarbija fi hdanha u Frankie riedna bilfors nieħdu ritratt

filmkien hdejn it-tabella. Tgħidx kemm feraħ. Ir-ritratti jħobbuhom wisq. Dak il-hin bdiet niezla x-xita u bdejna ngħaffgu fil-ħamrija u ncafasu fit-tajn u bqajna mexjin wara Frankie. Ried jurina l-għalqa u kull erba’ passi beda jwaqqafna biex jurina x’kien hemm miżrugħ. Għalih li morna aħna s-sorijiet fl-għalqa tiegħu kienet xi haġa li ġgħib għira lil dawk kollha li bdew jarawna deħlin fl-għalqa tiegħu u wisq iżjed fl-għarix tiegħu. Hu kollox sew kien haħi jgħaffeg fil-ħamrija, imma Susanna, Prassede u jien konna bis-sandli u bil-kalzetti. Kull sandlija saret tiżen kilo bil-ħamrija li weħlet magħha, imma Frankie ma nkwetax. Minkejja kollox u bix-xita niezla Frankie baqa’ jurina u jwaqqafna bil-paċenzja kollha x’kien hemm miżrugħ. Fl-aħħar wasalna f’nofs l-għalqa fejn kellu l-għarix. Dawn in-nies iħennu haħna għal xulxin. Haħib tiegħu talbu biex jibni għarix fl-għalqa tiegħu u Frankie kkuntentah. Sid l-għarix ma kienx hemm u Frankie ma kkonfonda xejn daħħalna f’dan l-għarix biex narawh. Bieb ma kienx hemm, kulma kien hemm xkora mdendla. Dawn in-nies m’għandhomx x’jisirquhom. L-art tal-ħamrija, fin-nofs ftit haħab u fuqu landa mġemmda, sodda biz-zuk tas-siġar bi ftit xkejjer fuqha u ftit ’il fuq minn rasu meta jkun mimdud, kien hemm biċċa plastik imwaħħla ma’ biċċa zokk biex jekk tagħmel ix-xita ma jixxarrabx. Dak kulma kellu fl-għarix.

Issa ried jurina daru, l-ikbar ambizzjoni li kellu, l-ewwel ma wriena l-gallinar tat-tiġieg. Kellu fih papri, tiġieg u serduk. Kellu fuqu ferħ kbir b’dan il-ġid kollu. Jien, fejn l-annimali ma nixba’ qatt, imma Susanna qaltli li se jurina xi haġ’oħra li għadha mhix lesta. Ergajna morna warajh, biex jurina l-bir li kien qiegħed iħaffer imma Susanna qaltli li ma kienx se jsib xortih għax għalkemm kien diġa’ iħaffer fil-fond kien għadu ma sabx ilma. Fi ħsiebu jsemmih: *Camilleri Water Project*. Dak il-hin ammirajt l-isforzi, it-tbatija u l-ottimiżmu tiegħu. Kemm ibatu dawn in-nies biex jgħixu!

Kien imiss li jeħodna fil-villa tiegħu. L-għarix tiegħu kien aħjar minn ta' sieħbu għax kien maqsum fi tlieta. Dhalna minn bieb baxx u dejjaq u sibna mejda żgħira bi tvalja u tliet sigġijiet. L-art bħal tal-ieħor tal-ħamrija u lanqas biss indenja ruħu jillivellaha. Kollha ħotob u ħofor. Susanna għemżitni u bil-Malti qaltli: "Hares lejn il-mejda, is-sigġijiet u l-bieb ta' barra, dawk kollha biċċiet tal-injam li aħna nkunu warrabna."

Jien issugrajt ngħidlu biex nara t-taqsim l-ieħor u hu kollu ferħan dahħalni fil-kċina. Fiha kellu armarju tal-qasab li għamel hu wkoll, kien qisu qafas tal-gbejniet. Kien fih nofs tuzzana tazzi waħda mhix bħall-oħra u qalilna li dawk rigali tat-tieg minn nies differenti.

Sadattant Pawlina marret giebet erba' bottijiet tal-landa mill-kbar u mliethom sax-xfar bit-te. Is-sorijiet xorbuh imma jien ma flahtx nixorbu u Frankie riedni nixorbu. Susanna qaltli li ħafna likwidu mhux tajjeb għalija għax marida bil-kliewi. Is-sorijiet l-oħra xorbuh kollu u Pawlina reġgħet marret timlielhom il-bott.

Frankie reġa' ftakar f'xi haġ'ohra, telaq jiġri

gewwa u narawh ġej lura b'kenur. Qalilna li dak ukoll kien qalgħu fit-tieg. Jien kelli kurżità kbira biex nara l-kamra tas-sodda. Ma ridtx nitlaq minn hemm qabel nara x'kien fiha dik id-daqsxejn ta' kamra. Staqsejt lil Frankie jekk nistax nidhol f'dik il-kamra. Riedni nidhol imma qalli biex nidhol bil-mod. Jiena obdejt u meta kont fid-dahla tal-bieb biex nidhol fil-kamra tas-sodda ndunajt għala. Dik it-toqba ta' kamra tas-sodda kienet tesa' sodda waħda mill-injam li jsib barra. F'kull rokna tal-kamra kien hemm erba' qrejjaq fuq il-bajd.

Qabel tlaqna minn hemm, Susanna fettlilha ssaqsi lil Frankie jekk lill-mara kienx fdieha, jiġifieri jekk kienx ħallas id-dota kollha. Qalilha li lil missierha baqagħlu jagħtih kemm jiswew tliet baqriet. Pawlina għadha ma rathom qatt nies żewġha.

Missierha ma riedx li tmur tarahom qabel ma żewġha jħallas id-dota kollha. Il-ftit flus li jkollu jagħtihom lil Susanna biex iżzommhomlu għax inkella jew jonfoqhom jew jagħtihom lil min jitlobhomlu. L-għada narah ġej bi ftit xelini go borża tal-karti biex inżommhomlu.

Nawguralkom il-festa t-tajba u ġurnata bnazzi.

J. Vella

**Għal
kull xogħol
ta' kisi, żebgħa
u tikħil fuq il-fil.**

200, Triq Vincenzo Ciappara,
Il-Mellieħa - Malta
Mob: 9949 5126

IR-RAZZETT

FRESH FRUIT & VEGETABLES

244, Main Street, Mellieħa - Malta
Tel: 21 521473
Mobile: 9944 6545

**FREE
DELIVERIES**